C/2026/3925

2026.9.1.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2026. július 10.)

Olaszország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

(C/2026/3925)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre [2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) 2025. november 25-én a Bizottság elfogadta az Olaszország 2026. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Olaszországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([3]), 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.

(3) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléreként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. A versenyképességi iránytű – a közzététele óta – információforrásként szolgál az európai szemeszter keretében végzett munkához, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon az EU stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítést alkot a gazdasági kormányzást illetően, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(4) 2026-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) ([4]) végrehajtásával párhuzamosan valósul meg, amely immár az utolsó szakaszába lépett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék a legutóbbi ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat és beruházásokat, valamint építsenek azokra; ez mindenekelőtt azon reformokra és beruházásokra vonatkozik, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.

(5) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette az Olaszországra vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a 2025. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Olaszország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Olaszország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította az Olaszország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Olaszország milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

([3]) HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) A Bizottság – az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján – Olaszország vonatkozásában részletes felülvizsgálatot végzett. A Bizottság szolgálatai által az említett rendelet alkalmazásával összefüggésben Olaszország makrogazdasági sebezhetőségeire vonatkozóan végzett értékelés főbb megállapításait 2026. május 20-án tették közzé ([5]). A Bizottság 2026. június 3-án megállapította, hogy Olaszországban makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Olaszország mindenekelőtt a magas államadóssággal és a gyenge termelékenységnövekedéssel kapcsolatos sebezhetőségekkel szembesül, amelyek határokon átnyúló jelentőséggel bírnak és tartósan fennállnak; e sebezhetőségek csökkentéséhez továbbra is elengedhetetlen a növekedést ösztönző reformok és beruházások folyamatos és hatékony végrehajtása, valamint a prudens költségvetési irányvonal. A GDP-arányos államadósság a világjárványt követően csökkent, 2024-ben és 2025-ben azonban ismét emelkedett, nevezetesen a nominális GDP-növekedés lassulása, a korábbi évek lakásfelújítási adójóváírásainak késleltetett hatása, valamint a továbbra is jelentős költségvetési hiányok miatt. Az államadósság-ráta 2026-ban és 2027-ben várhatóan tovább nő. A munkatermelékenység a közelmúltban csökkent, és annak helyreállása 2026–2027-ben várhatóan szerény mértékű lesz, ami továbbra is korlátozni fogja a potenciális GDP-növekedést, akadályozva ezáltal az államadósság-ráta csökkenését. A bankok jelentősen javították eszközminőségüket és nyereségességüket, és csökkentették nemteljesítő hiteleik állományát, de az állam és a bankok közötti magas kapcsolat továbbra is aggodalomra ad okot, mivel a bankoknak az eszközeikhez viszonyított belföldi államadósság-állománya magas, különösen a kevésbé jelentős intézmények és a szövetkezeti bankok esetében. A munkaerőpiac tovább javult, de úgy tűnik, hogy a munkaerő-potenciál nem hasznosul maradéktalanul. Sor került a régóta fennálló sebezhetőségek kezelését célzó intézkedésekre, de a közelmúltbeli széles körű reformintézkedések ellenére is jelentős termelékenységnövekedésre van még szükség. Ami a jövőt illeti, a növekedésösztönző reformok és beruházások folyamatos és hatékony végrehajtása, valamint a prudens költségvetési irányvonal továbbra is elengedhetetlen a termelékenységnövekedés javításához és a GDP-arányos államadósság csökkentéséhez.

(7) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Olaszország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét ([6]). A terv a 2025–2029-es időszakot fedi le, és hét évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 1,3 %, 2026-ban 1,6 %, 2027-ben 1,9 %, 2028-ban 1,7 %, 2029-ben pedig 1,5 %. Ez a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő maximális kumulatív növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben - 0,7 %, 2026-ban 0,9 %, 2027-ben 2,8 %, 2028-ban 4,6 %, 2029-ben pedig 6,2 %. A 2025–2026-os időszakban a nettó kiadások e maximális növekedési rátái egybeesnek a korrekciós pályával, amint azt a Tanács az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése alapján 2025. január 21-én a túlzott hiány megszüntetése érdekében Olaszországnak ajánlotta ([7]). A Bizottságnak az intézkedések eredményességére vonatkozó 2026. június 3-i értékelése ([8]) alapján az Olaszországra vonatkozó túlzotthiány-eljárás fel van függesztve.

(8) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A Bizottság felkérte a tagállamokat arra, hogy összehangoltan aktiválják a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezését a védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében ([9]), és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. A tagállamok 2028-ig bármikor kérhetik a nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválását, amennyiben megfelelnek az (EU) 2024/1263 rendelet 26. cikkében meghatározott kritériumoknak.

([5]) SWD(2026) 139 final.

([6]) A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Olaszország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/651, 2025.2.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).

([7]) A Tanács 2025. január 21-én elfogadott ajánlása az Olaszországban fennálló túlzott hiány megszüntetéséről. Az Olaszországgal szembeni túlzotthiány-eljárással kapcsolatos összes dokumentum megtalálható a következő címen: Italy - Economy and Finance - European Commission.

([8]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – 2026. évi európai szemeszter – tavaszi csomag, COM (2026)200 final.

([9]) A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

(9) Olaszország 2026. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló 2026. évi éves jelentését ([10]) a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak való megfelelésről, a kiigazítási időszak meghosszabbítását alátámasztó reformok és beruházások végrehajtásáról, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban azonosított fő kihívásokra való reagálást célzó reformok és beruházások végrehajtásáról. Olaszországnak az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek. A túlzotthiány-eljárás keretében hozott intézkedésekről szóló jelentés az elért eredményekről szóló éves jelentés részét képezi.

(10) A reál-GDP 2025-ben 0,5 %-kal nőtt, a HICP-infláció pedig 1,7 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 0,5 %-kal, 2027-ben pedig 0,6 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 3,2 %, 2027-ben pedig 1,8 % lesz.

(11) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján ([11]) Olaszország GDP-arányos államháztartási hiánya a 2024. évi 3,4 %-ról 2025-ben 3,1 %-ra csökkent, GDP-arányos elsődleges többlete pedig 0,5 %-ról 0,8 %-ra nőtt 2025-ben. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ra és 2027-re a GDP 2,9 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A hiány 2026-os csökkenése főként a lakásfelújítást támogató adójóváírásokra fordított kiadások csökkenésének tudható be, míg más kiadási tételek – többek között az állami beruházások – az adóbevételekkel együtt várhatóan tovább növekednek.

(12) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal ([12]) 2025-ben restriktív volt, a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékben. A költségvetési irányvonal az előrejelzések szerint 2026-ban a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékben, 2027-ben pedig a GDP 0,5 %-ának megfelelő mértékben restriktív lesz.

(13) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján ([13]) Olaszország GDP-arányos államadóssága a 2024 végi 134,7 %-ról 2025 végére 137,1 %-ra nőtt. A GDP-arányos államadósság 2025. évi növekedése főleg a korábbi évek hiányára kiható, a lakásfelújításokra vonatkozó adójóváírások késleltetetten jelentkező pénzügyi hatásával kapcsolatos, mérhető kölcsönigényeket tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság 2026 végére 138,5 %-ra, 2027 végére pedig 139,2 %-ra fog növekedni. A 2026-os és 2027-es növekedés főként a lakásfelújításokra vonatkozó adójóváírások késleltetetten jelentkező készpénzhatását tükrözi, míg az elsődleges többletek adósságcsökkentő hatása továbbra is korlátozott.

(14) A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése alapján Olaszország védelemre fordított államháztartási kiadásai 2025-ben összesen a GDP 1,3 %-át tették ki, 2026-ban pedig várhatóan a GDP 1,2 %-át fogják kitenni ([14]).

([10]) Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([11]) Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

([12]) A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal a következők különbözeteként mérhető: i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat azonban tartalmazó elsődleges kiadások változása.

([13]) Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

([14]) A védelmi kiadások NATO szerinti fogalommeghatározása eltér a COFOG szerinti fogalommeghatározástól. Továbbá eltérések fordulhatnak elő a kiadások – különösen a katonai felszerelésekkel kapcsolatos kiadások – elszámolásának időpontja következtében is, mivel a NATO-n belüli jelentéstétel nem a nemzeti számlák szabályait követi az elszámolás időpontja tekintetében.

(15) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, valamint szociális és gazdasági szempontból nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Olaszország költségvetési politikai intézkedéseket fogadott el a magas energiaárak által a háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatás enyhítése érdekében ([15]). Ezek közé tartozik az üzemanyagok jövedéki adójának nem célzott csökkentése 2026. május 22-i lejárattal, valamint a közúti közlekedést, a halászatot és a mezőgazdasági vállalkozásokat célzó adójóváírás 2026. május 31-i lejárattal. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint az említett intézkedések 2026-ban várhatóan a GDP körülbelül 0,1 %-ának megfelelő költségvetési terhet jelentenek. A Bizottság becslései szerint, ha ezek az intézkedések 2026 végéig hatályban maradnának, költségvetési terhük 2026-ban a GDP 0,3 %-át tenné ki.

(16) A Bizottság számításai alapján Olaszországban a nettó kiadások 2025-ben 1,5 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig kumulatívan 0,6 %-kal csökkentek. A nettó kiadások növekedése 2025-ben meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 0,1 %-os eltérést eredményezve. A 2024. és 2025. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások kumulatív növekedési rátája marginálisan meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, kumulatívan GDP-arányosan 0,1 % alatti eltérést eredményezve.

(17) A Bizottság számításai alapján Olaszországban a nettó kiadások 2026-ban 1,4 %-kal, a 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva pedig kumulatívan 0,8 %-kal nőnek. A nettó kiadások előrevetített 2026. évi növekedése elmarad az ajánlott maximális növekedéstől. A 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív növekedési rátája is az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad.

(18) Az Olaszország középtávú tervét jóváhagyó ajánlás meghatározza a kiigazítási időszak meghosszabbítását alátámasztó reformokat és beruházásokat, valamint végrehajtásuk ütemtervét. Figyelembe véve az Olaszország által az elért eredményekről szóló éves jelentésben szolgáltatott információkat, a Bizottság megállapítja, hogy e reformok és beruházások 2026. április 30-ig esedékes kulcsfontosságú lépéseinek végrehajtása nagyjából jó úton halad. A kutatásra és fejlesztésre (K+F) fordított közkiadások növekedéséhez kapcsolódó, a 2025. év negyedik negyedévéig esedékes kulcsfontosságú lépést illetően – melyet a K+F-kiadások GERD-ben (a kutatásra és fejlesztésre fordított bruttó hazai kiadások alapján) fejeznek ki a GDP-hez viszonyított arányszámként – megjegyzendő, hogy az Eurostat legfrissebb rendelkezésre álló statisztikái 2024-re vonatkoznak. Mindazonáltal az olasz hatóságok által benyújtott előzetes becslések azt mutatják, hogy a GERD-ben mért K+F-kiadások 2025-ben várhatóan elérték a GDP 0,59 %-át, ami arra utal, hogy a cél elérése érdekében tett erőfeszítések jó irányban haladnak. A Bizottság úgy véli, hogy Olaszország összességében kielégítő módon teljesítette kötelezettségvállalásait ([16]).

(19) Az elmúlt években végrehajtott strukturális intézkedések ellenére Olaszország adórendszere továbbra is nagyrészt a munkát terhelő adókra támaszkodik, ami a fő oka annak, hogy az adó GDP-hez viszonyított aránya meghaladja az uniós átlagot. Az adóék az átlagbért kereső egyedülálló személyek esetében meghaladja az uniós átlagot, az alacsony bért keresők esetében pedig elmarad attól; 2025-ben mindkét érték kis mértékben nőtt. Az önfoglalkoztatókra vonatkozó különös szabályozások és az ideiglenes átalány személyi jövedelemadó egyre szélesebb körű alkalmazása miatt az adórendszer rendkívül bonyolult, a progresszivitás gyengül, az adóalap pedig erodálódik, ami jelentős bevételkiesést eredményez. Hozzá kell tenni, hogy – a jelentős csökkenés ellenére – a környezeti szempontból káros támogatások mértéke továbbra is magas, és széles körben kerülnek alkalmazásra adókiadások, beleértve a héát is. Összességében elmondható, hogy a munka jelenlegi magas adóterheinek más, a növekedést kímélő, kihasználatlan bevételi forrásokra való további áthelyezése hozzájárulna a gazdasági potenciál növeléséhez. Emellett a járművek adóztatásának a szén-dioxid-kibocsátás pontos tükrözése érdekében történő átalakítása kiváltképpen segíthet a fenntartható mobilitási infrastruktúra finanszírozásában, csökkentve a közúti közlekedéstől való nagy fokú függőséget. A közelmúltbeli reform ellenére még mindig csökkenteni szükséges a belső égésű motorral hajtott cégautókra vonatkozó adókedvezményeket. Végezetül, az elmúlt években – többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében – hozott ambiciózus ellenintézkedések dacára továbbra is gyakori jelenség az adókijátszás, különösen a héa esetén és az önálló vállalkozók körében. Az adóhatóság 2026 első öt hónapjára vonatkozó adatai némi pozitív eredményre utalnak. Ugyanakkor fennáll annak a kockázata, hogy az adóamnesztiához hasonló közelmúltbeli intézkedések az adóügyi megfelelés szempontjából kontraproduktívnak bizonyulnak.

([15]) Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

([16]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – 2026. évi európai szemeszter – tavaszi csomag, COM (2026)200 final.

(20) A kataszteri értékeket ez idáig még nem közelítették szisztematikusan a piaci értékekhez. Ennek ellenére Olaszország a középtávú költségvetési-strukturális tervében kötelezettséget vállalt arra, hogy frissíti a kataszteri értékeket a nyilvántartásban még nem szereplő ingatlanok, valamint az energiahatékonyságot szolgáló és/vagy a lakásfelújítás terén történő beavatkozásokra irányuló állami programok nyomán előnyben részesülő épületek esetében. Az állandó lakhelyként funkcionáló ingatlanok szinte valamennyi ingatlanosztály esetében mentesülnek a rendszeres ingatlanadó alól. Ez azt eredményezi, hogy helyi szinten alacsonyak az ingatlanokból származó bevételek, többek között azokban a városokban, ahol a lakhatás megfizethetőségével kapcsolatos problémák észlelhetők. A szabályozott bérleti díjak megléte ellenére az olasz tartományok mintegy egytizedében az átlagbérek több mint egyharmadának felelnek meg a bérleti díjak. Olaszországban alacsony a szociális lakások aránya, korlátozott az állami tulajdonú lakások állománya, a várólisták pedig igen hosszúak. Olaszországot a használaton kívüli lakások magas aránya és a rövid távú bérbeadás nagy fokú elterjedtsége jellemzi. A felelősségi körök megoszlanak a nemzeti és a szubnacionális közigazgatás között, miközben nem áll rendelkezésre átfogó nemzeti koordinációs keret. A strukturális finanszírozás hiánya tovább korlátozta a lakhatási politika eredményességét. A kormány nemrégiben fogadta el a „Piano Casa” elnevezésű jogszabályi eszközt, bár annak értékelése és végrehajtása még nagyon korai szakaszban van.

(21) Az elkövetkező években várhatóan jelentős költségvetési nyomás fogja sújtani az államháztartást, beleértve a demográfiai fejleményekhez kapcsolódó növekvő költségeket is. Konkrétabban: az állami források jelentős részét felhasználják az öregségi nyugdíjak és az adósságszolgálattal kapcsolatos kiadások fedezésére, ami korlátozza az egyéb prioritások esetében rendelkezésre álló költségvetési mozgásteret. A közberuházások jelentősen nőttek a világjárvány előtti szinthez képest, amit a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz is támogat. Ugyanakkor egyes növekedésösztönző szakpolitikai területekre – többek között az oktatásra és az egészségügyre – fordított kiadásoknak az összes kiadáson belüli aránya csökkent 2019. évi értékhez képest. Az új jogi keret előírja a minisztériumok számára, hogy a középtávú költségvetési-strukturális terv szerinti kötelezettségvállalásaikkal összhangban végezzék el a kiadási politikáknak az új „kiadási elemzési és értékelési tervek” szerinti részletes értékelését. Az olaszországi közkiadások hatékonyságának és minőségének javítása érdekében alapvető fontosságú lesz az új értékelési keret alapos végrehajtása, valamint az, hogy az értékelési eredmények alapján eredményes szakpolitikai intézkedésekre kerüljön sor.

(22) Olaszország egyike azon tagállamoknak, ahol a legidősebb a népesség, a legalacsonyabb az általános termékenységi arányszám, és az első gyermeküket világra hozó nők életkora az átlagosnál magasabb. Az agyelszívás továbbra is fennáll: sok fiatal, magasan képzett lakos keres jobb lehetőségeket külföldön, miközben Olaszországnak nehézséget jelent a tehetség bevonzása és megtartása. A munkaképes korú népesség csökkenését súlyosbítja a nők és a fiatalok tartósan alacsony munkaerőpiaci részvétele. Bár a megfelelően kezelt legális migráció enyhítheti a demográfiai hanyatlás rövid és középtávú hatásait, egy holisztikusabb, strukturális megközelítésnek túl kell mutatnia a pénzügyi ösztönzőkön annak érdekében, hogy stabil munkahelyekkel és munkaügyi szakpolitikákkal támogató környezetet teremtsen a szülők számára, és szélesebb körű intézkedések elfogadásával fokozza a nők és a fiatalok munkaerőpiaci részvételét, ugyanakkor pedig vonzza és megtartsa a kiváló tehetségeket. Az elöregedéssel kapcsolatos kiadások az előrejelzések szerint emelkedni fognak, ami megterheli az államháztartást. A 2011. évi nyugdíjreform ellenére a GDP-arányos nyugdíjkiadások középtávon várhatóan továbbra is emelkedni fognak a demográfiai trendek (többek között az időskorú eltartottak növekvő aránya), valamint a 2019-ben bevezetett és az elmúlt években megújított korai nyugdíjbavonulási formák hatása miatt, bár ez utóbbiakat azóta fokozatosan visszaszorították és 2026-ban már nem újították meg. A 2026. évi költségvetési törvény intézkedéseket vezetett be az olyan kiegészítő nyugdíjrendszerekben való részvétel előmozdítására, amelyek az állami nyugdíjak kiegészítéseként hozzájárulhatnak a nyugdíjak megfelelőségének javításához is. Az ezekben való részvétel azonban egyelőre korlátozott mértékű (a gazdaságilag aktív népesség 38,3 %-a), a tagoknak csupán 29 %-a 40 év alatti, az önálló vállalkozók részvétele pedig minimális. Egyidejűleg részben visszaállították a nyugdíjkorhatár és a várható élettartam közötti automatikus összefüggést, a nyugdíjkorhatár megemelésére vonatkozó háromhónapos tilalom pedig csak a munkavállalók bizonyos kategóriáira vonatkozik. A nyugdíjrendszer fenntarthatóságát biztosítani hivatott intézkedéseket olyan intézkedések egészíthetik ki, amelyek megkönnyítik a munkaerő későbbi életszakaszokban való megtartását, többek között rugalmas munkafeltételek és életkor-specifikus irányítási politikák révén.

(23) A helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú a széles körű szerepvállalás biztosításához és ezáltal az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter összefüggésében is.

(24) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Európai Szociális Alap Pluszból és az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai programok olaszországi végrehajtása továbbra is elmarad az uniós átlagtól, mind a projektkiválasztás, mind a kifizetések tekintetében. Fontos felgyorsítani a beruházások gyors megvalósítását biztosító erőfeszítéseket, ügyelve a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. A végrehajtás terén Olaszország továbbra is kihívásokkal szembesül az elégtelen adminisztratív kapacitások és az infrastrukturális projektek lassú végrehajtása okán, valamint amiatt, hogy bizonyos, megosztott felelősségi körbe tartozó szakpolitikai területeken gyenge a koordináció a központi, a regionális és az egyéb kormányzati szintek között. Ezek a problémák akadályozzák az előrehaladást a foglalkoztatás, a készségek és a társadalmi befogadás terén, ugyanakkor késleltetik a Stratégiai Technológiák Európai Platformja keretében vagy a megfizethető és fenntartható lakhatásba történő beruházásokat is. Emellett Olaszországnak fel kell gyorsítania az IÁA végrehajtását, mivel a források folyósítása 2026 végéig esedékes. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy az Olaszország által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat – különös tekintettel azokra, amelyek a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben ([17]) meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódnak – gyorsan és hatékonyan valósítsák meg.

(25) Olaszország számos kihívással néz szembe a kutatással és innovációval, a vállalkozások növekedésével és a nem banki finanszírozással, az iparstratégiával, a közigazgatással, az igazságszolgáltatással és a versennyel kapcsolatban. Emellett az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, az energia-, a hulladék- és a vízügyi ágazattal, valamint a munkaerőpiaccal, a készségekkel, az oktatással és az egészségüggyel kapcsolatos kihívásokkal is számolnia kell.

(26) Olaszország termelékenységét és növekedési potenciálját gátolja a magán- és az állami szektor K+F-beruházásainak korlátozott mértéke. Uniós versenytársaihoz képest Olaszország – a közelmúltbeli emelés ellenére is – kevésbé átfogóan és kevésbé nagyvonalúan nyújt állami támogatást az innovációhoz; előnyös lenne számára, ha a forrásokat stratégiaibb módon allokálná, illetve javára válnának a köz- és magánszféra közötti együttműködések is, a középtávú költségvetési-strukturális terv szerinti kötelezettségvállalásokkal összhangban. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint az uniós kohéziós politikai alapok számos kezdeményezést tartalmaznak a vállalkozások és a tudományos élet közötti együttműködés támogatására, amelyek továbbra is széttagoltak, és nem rendelkeznek koherens nemzeti irányítással. Az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzés, amely jelenleg a védelmi ágazatra és a zöld ágazatra korlátozódik, jelentős szerepet játszhat az induló innovatív vállalkozások piacainak fejlesztésében, miközben hatékonyabbá teheti a közkiadásokat. Az egyetemi rendszer – a 2025-ös kismértékű emelés ellenére – korlátozott erőforrásokkal rendelkezik: az OECD-országok között Olaszország egyike azoknak, ahol a legalacsonyabbak az egyetemi kiadások. Emellett az egyetemeket és a kutatókat továbbra is csak korlátozottan ösztönzik arra, hogy kutatáshasznosítási és technológiatranszfer-tevékenységeket végezzenek. A kutatói karriereket lassúság és kiszámíthatatlanság jellemzi. Egy 2025-ben elfogadott reform megnövelte a kutatók rövid távú, határozott idejű leszerződtetését lehetővé tevő eszközök számát, ami azzal a kockázattal jár, hogy még inkább befolyásolja a kutatók szakmai életútját. Olaszország ugyanakkor a 2026. évi költségvetési törvénnyel bevezetett egy rendkívüli munkaerő-felvételi tervet, amelynek révén további állandó álláshelyek létrehozását kívánja támogatni. Mindazonáltal javítani kell a munkaerő-felvétel hosszú távú tervezését, ugyanakkor intézkedéseket kell hozni a kutatók karrierútjának felgyorsítása érdekében. Jóllehet a technológiatranszfer-irodák esetében javulás figyelhető meg, azok továbbra is viszonylag kicsik, és nem rendelkeznek megfelelő emberi és pénzügyi erőforrásokkal ahhoz, hogy támogatni tudják a kutatási eredmények új üzleti lehetőségekké alakítását. A kockázatitőke-befektetőkkel való szinergiáikat ugyancsak meg kellene erősíteni. A tudásfejlesztésről és a technológiatranszferről szóló, 2026–2028-as stratégiai szakpolitikai jogszabály – elfogadását követően – fontos előrelépést jelent majd azáltal, hogy kijelöli a fő prioritásokat és a stratégiai beavatkozási irányvonalakat.

([17]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

(27) Olaszország gyenge termelékenységnövekedése visszavezethető lehet a nagyvállalatok által létrehozott hozzáadott érték viszonylag korlátozott arányához, valamint a (gyakran családi irányítás alatt álló) mikro- és kisvállalkozások túlsúlyához kapcsolódó strukturális korlátokra, mely utóbbi vállalkozások kevésbé alkalmaznak professzionális vezetési gyakorlatokat, ami kedvezőtlenül hat az innovációra és a termelékenységre. Az olyan adópolitikák, mint a mikrovállalkozások számára létrehozott egyszerűsített átalányadó-rendszer vagy az örökölt vállalkozások kedvező adóügyi megítélése (ez utóbbiak esetében feltétel, hogy az irányítás öt éven belül nem átadható) visszafogja a konszolidációt és a növekedést. Olaszország számára ezért előnyös lenne, ha támogatná az induló innovatív vállalkozások léptékváltását, valamint a kis- és középvállalkozások (kkv-k) összevonását a szabályozási és adózási akadályok felszámolása, a külső szakmai vezetők igénybevételének előmozdítása, a vezetők továbbképzése, az innováció megerősítése és a tőkepiacokhoz való hozzáférés révén. Egyes területeken pozitív lépésekre került sor, például az s.c. Legge Capitali folyamatban lévő végrehajtása, a kkv-kra vonatkozó éves törvény közelmúltbeli elfogadása, valamint az induló innovatív vállalkozások és az innovatív kkv-k reformjáról szóló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus révén. Olaszország jelentős belföldi megtakarításai kulcsfontosságú gazdasági erőt jelentenek; megfelelőbb mozgósítás esetén nagyobb szerepet játszhatnának a növekedés és az innováció finanszírozásában, segítve a vállalatokat a növekedésben. Olaszország tőkepiacait tovább kell fejleszteni, mélységüket és rendelkezésre álló likviditásukat pedig fokozni kell a kereslet támogatása, az új részvényjegyzések ösztönzése és a vállalatikötvény-kibocsátás előmozdítása révén. A nemrégiben elfogadott tőkepiaci reform és társasági törvény a helyes irányba tett lépés. A meglévő garanciarendszereket és ösztönzőket át lehetne irányítani úgy, hogy a tőkepiaci eszközök iránti keresletet helyezzék előtérbe és azt támogassák. A nem banki finanszírozáshoz való hozzáférés továbbra is különösen korlátozott az innovatív vállalkozások számára, mivel a tőkepiac – különösen a belföldi kockázatitőke-piac – még mindig fejletlen, habár növekedési pályán van. Ez különösen az intézményi és vállalati befektetők korlátozott jelenlétének és a kilépési lehetőségek kis számának tudható be. Bár számos kezdeményezés indult a kockázati tőke és a magántőke fejlesztésének támogatása érdekében, ajánlatos, hogy Olaszország további állami erőfeszítéseket koncentráljon a korai szakaszban lévő és a kockázatosabb piaci szegmensekre, valamint az intézményi befektetőknek a megfelelő kockázatmentesítési elemeket is tartalmazó pénzügyi eszközök és „alapok alapja” szerkezetek használatával történő bevonzására, illetve az általuk jelentett lehetőség kihasználására. Ha megnő a belföldi intézményi befektetőknek (például a nyugdíjalapoknak és különösen a biztosítóknak) az a képessége, hogy hosszabb befektetési horizonttal rendelkező eszközosztályokba fektessenek be, az javíthatja a nem banki finanszírozáshoz való hozzáférést.

(28) Olaszországot továbbra is a stagnáló termelékenység jellemzi, ami az északi és déli régiók közötti jelentős különbségeket is tükrözi. A déli régiókban a kisebb átlagos vállalkozásméret és a hagyományos ágazatokban való koncentráció rontja a termelékenységet, az infrastrukturális hiányok pedig a versenyképességet korlátozzák. Olaszország számára előnyös lenne egy innovációvezérelt iparstratégia, amely az erőforrásokat a magas hozzáadott értéket képviselő ágazatok és technológiák felé irányítaná, és előmozdítaná a déli területek fejlődését, különösen azzal, hogy forrásokat különít el a kevésbé fejlett régiók számára, és stratégiai ágazatokat céloz meg. Bár a „Made in Italy 2030” című fehér könyv az iparstratégia meghatározása felé tett első lépésnek tekinthető, az egyértelmű szakpolitikai intézkedések bevezetése és az iparpolitika irányítási struktúrájának megteremtése még várat magára. Hasznos lenne stratégiai iránymutatást nyújtani a fehér könyvben megjelölt 18 termelési lánc (Filiere produttive) tekintetében – beleértve a magas hozzáadott értéket képviselő ágazatokra való összpontosítást és a területi hatály meghatározását – azon esetleges kockázat elkerülése érdekében, hogy az állami támogatás nem lesz szelektív és hatékony. A középtávú költségvetési-strukturális terv célkitűzésével összhangban további erőfeszítésekre van szükség a több mint 2 700 nemzeti és regionális szintű ösztönző észszerűsítése és stabilizálása érdekében, valamint azért, hogy a déli régiók számára ad hoc források legyen elkülöníthetők. Az iparstratégia szempontjából előnyös lenne az infrastrukturális és kutatási beruházások tervezésével való jobb koordináció, valamint az ipari növekedést és a strukturális átalakulást előmozdító, helyi szinten célzott szakpolitikai kombinációk alkalmazása (pl. ösztönzők, területrendezés és infrastruktúrafejlesztés kombinációja), különösen a déli régiókban. Végezetül folyamatos erőfeszítésekre lesz szükség az Olaszország északi és déli része között fennálló tartós infrastrukturális szakadék kezeléséhez, mindenekelőtt a helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a kohéziós politika keretében kezdeményezett nagyszabású projektek véglegesítése révén, különös tekintettel az ipari övezetek megközelíthetőségére és az utolsó kilométeres összeköttetések javítására. A közúti és kikötői infrastruktúra, valamint a multimodális logisztikai csomópontok szintén figyelmet igényelnek, a többéves és multimodális közlekedési stratégia elfogadásával együtt.

(29) Olaszország jelentős eredményeket mutatott fel a közigazgatás hatékonyságának javítása és az egyszerűsítési erőfeszítések terén, amit a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti reformok és beruházások is támogatnak. Mindazonáltal még bőven van lehetőség a további javulásra. Míg az olasz vállalkozások 41 %-a számolt be arról, hogy elégedetlen (az uniós átlag 24 %), a közigazgatási eljárásokat nehézkesnek és megterhelőnek találó polgárok aránya 2023 óta 14 százalékponttal csökkent, és ezáltal Olaszország nagyjából az uniós átlag szintjére került (2025-ben Olaszország 39 %, az EU 38 %). Bár történt némi előrelépés (többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek köszönhetően), fontos lenne tovább erősíteni valamennyi platform interoperabilitását és kihasználtságát az emberierőforrás-gazdálkodás, a képzés és a köztisztviselők felvételének javítása érdekében. Szintén előnyös hatású lenne a horizontális és vertikális mobilitás fokozása, a teljesítményértékelések és a szakmai előmenetel további előmozdítása, a továbbképzés és az átképzés megerősítése, valamint az egyenlőség és a befogadás előmozdítása a közigazgatás valamennyi szintjén, összhangban a középtávú költségvetési-strukturális terv kötelezettségvállalásaival. Olaszország folytatja az egyszerűsítésre irányuló erőfeszítéseit: létrehozta az Italia Semplice platformot, valamint a vállalkozásokat szolgáló egyablakos rendszer platformjára épülő, új interoperábilis adatcsererendszert, azonban szükség van a közigazgatási eljárások további egyszerűsítésére a meglévő platformok interoperabilitásának javítása révén. Emellett a közigazgatási kapacitás továbbra is egyenlőtlenül oszlik meg a régiók között, és helyi szinten jelentős korlátok tapasztalhatók, különösen a déli térségben, a digitalizáció, a döntéshozatali kapacitás és az államháztartási gazdálkodás terén, valamint a kisebb és nagyobb települések között. Mindenképp szükség van a közigazgatási kapacitásra vonatkozó átfogó és strukturális stratégia kidolgozására, amely a helyreállítási és rezilienciaépítési tervre és a kohéziós politikai intézkedésekre, többek között a nemzeti kohéziós program kapacitására épül. Ez a stratégia a helyreállítási és rezilienciaépítési terv több olyan intézkedését foglalhatná keretbe, amelyek eredményesen támogatták a helyi közigazgatásokat a helyreállítási és rezilienciaépítési terv projektjeinek végrehajtásában, miközben megakadályozták a területi különbségek további növekedését. Bár a jobb helyzetben lévő régiók építenek a helyreállítási és rezilienciaépítési terv kapcsán szerzett tapasztalataikra, a kevesebb erőforrással rendelkező régióknak – különösen délen – előnyükre szolgálna, ha aktívabb és célzottabb támogatást kapnánk a központi közigazgatástól. Hasznos lehet továbbá a közigazgatási szövetségek formáinak előmozdítása, különösen a kisebb közigazgatási szervek esetében, és főként a déli régióban.

(30) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében Olaszország átfogó reformcsomagot hajt végre a polgári, a büntetőjogi, a fizetésképtelenségi és az adóügyi igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának növelése érdekében. A bíróságok hatékonyságának javításához hozzájárult a bírósági hivatalok létrehozása, valamint a tárgyalások digitalizálása, ami szervezeti és jogi támogatást nyújt a bíráknak. Mindazonáltal továbbra is vannak megoldandó feladatok. Az elsőfokú bíróságokon a polgári és kereskedelmi ügyekben az ügyintézési idő 2024-ben megnőtt, és továbbra is a leghosszabbak közé tartozik az Unióban. 2024-ben csökkent az elsőfokú közigazgatási ügyekben történő határozathozatalhoz szükséges idő, de még így is az egyik leghosszabb az Unióban. A rendszer hatékonyságának növeléséhez hozzájárulna – az Olaszország középtávú költségvetési-strukturális terve szerinti kötelezettségvállalásokkal is összhangban –, ha sor kerülne a bírósági hivatal intézményesítésére, valamint a bíróságokra nehezedő nyomásnak és a tárgyalások átlagos időtartamának további csökkentésére irányuló intézkedések megerősítésére (például a túlterhelt igazságügyi ágazatokban, többek között a békebíróságokon), miközben továbbra is kezelnék az emberierőforrás-hiányt (a bírák és bírósági alkalmazottak körében), és teljes mértékben digitalizálnák az igazságszolgáltatási rendszert.

(31) Ha több ágazatban jobb keretfeltételeket biztosítanának a verseny számára, és fokoznák a versenyt mind a piacok tekintetében, mind a piacokon belül, az lehetővé tenné az erőforrások hatékonyabb elosztását, előnyös lenne a fogyasztók számára, valamint a versenyképesség és a termelékenység növekedéséhez vezetne, és ezáltal új beruházásokat is vonzana. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében Olaszország előrelépést tett néhány fontos ágazatban – többek között az energia, a közlekedés és a helyi közszolgáltatások terén – és korszerűsítette a nemzeti összefonódás-ellenőrzési szabályokat. Továbbra is szükség van újabb jogalkotási kezdeményezésekre a következők vonatkozásában: i. az energiaelosztási koncessziók esetében a versenytárgyalások biztosítása, ii. a közlekedés, különös tekintettel a vasutak, autópályák és kikötők területén a versenyt támogató reformok teljes körű végrehajtására, valamint iii. az egészségügy, különösen a versenyt támogató elvek, valamint a nyílt és átlátható pályázatok biztosítása révén. Ezenkívül a különböző ágazatokban (beleértve a szabályozott ágazatokat is) lejáró koncessziókra vonatkozó nyílt és átlátható pályázatok biztosítanák a piaci versenyt. Ez növelné az inkumbens szolgáltatók által tapasztalt versenykényszert, és elkerülhetővé tenné a beruházások késedelmét, felfüggesztését vagy a fogyasztókra/felhasználókra való indokolatlan áthárítását. Végezetül a szabályozási akadályok hatással vannak az Unión belüli árukereskedelemre, mivel a nemzeti csomagolási és címkézési szabályok megfelelési terheket okoznak.

(32) Az Unión belül Olaszország az egyike azon országoknak, ahol a legmagasabbak a villamosenergia-árak, mivel az ország strukturálisan támaszkodik a költséges gáztüzelésű termelésre. Ez, és különösen a villamosenergia- és a gázár egymáshoz viszonyított magas aránya a villamosítás egyik fő akadályát jelenti mind a háztartások, mind az ipar számára. A jelentős kiaknázatlan lehetőségek ellenére a megújuló energiaforrások növekedésének üteme túlságosan lassú ahhoz, hogy megfeleljen a 2030-ra kitűzött célok eléréséhez szükséges ütemnek: a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítása középtávon hozzájárulna a villamosenergia-árak mérsékléséhez. Ezt a célkitűzést támogatná a megújuló energiaforrásokra és a tárolásra vonatkozó árverések révén történő folyamatos támogatás, valamint a „Testo Unico" engedélyezési reform teljes körű, regionális szinten is lezajló végrehajtása. Az energiaadóztatás dekarbonizációs célkitűzésekkel való strukturális összehangolásának részeként a villamos energiára kivetett adók és illetékek – többek között az adójellegű járulékok („oneri generali di sistema") – csökkentése és észszerűsítése gyengítené azokat a meglévő tényezőket, amelyek az érintett szereplőket visszatartják a villamosítástól, különösen a vállalkozások és az ipar esetében. A megújuló energiaforrások nagyobb részarányának integrálásához fel kell gyorsítani a villamosenergia-hálózat megerősítésére és a szűk keresztmetszetek csökkentésére irányuló beruházásokat, ugyanakkor korlátozni kell a fogyasztói számlákra gyakorolt hatást. Ez magában foglalja a határokon átnyúló összeköttetésekbe való beruházást és az elosztóhálózathoz való csatlakozás késedelmének kezelését. Olaszországnak továbbra is elő kell mozdítania a nem fosszilis alapú rugalmasságot, például a tárolási és keresletoldali válaszmechanizmusokat.

(33) Olaszország jelentős gazdasági hatásoknak van kitéve az egyre nagyobb éghajlati kockázatok (különösen a hidrogeológiai veszélyek) miatt, és a rendelkezésre álló mutatók szerint a természeti katasztrófák által okozott károk GDP-hez viszonyított aránya itt az egyik legmagasabb az Unióban. Bár az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás nemzeti megfigyelőközpontjának létrehozásával előrelépés történt a nemzeti alkalmazkodási terv végrehajtása terén, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos szakpolitikák irányítása továbbra is széttagolt a hatóságok között és ez a jelenség mind a központi, mind a helyi szinten megfigyelhető. A rendelkezésre álló becslések szerint az elkövetkező évtizedekben jelentős beruházásokra lesz szükség az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a hidrogeológiai kockázatok csökkentésére irányuló beruházások konszolidált tervezése segíthet e kérdés eredményes kezelésében. Bár a természeti katasztrófák elleni kötelező biztosítás vállalatok számára történő közelmúltbeli bevezetése hozzájárult az éghajlati biztosítási által nyújtott védelemben tapasztalható hiányosságok kezeléséhez, a fennmaradó hiányosságok kezelése érdekében méltányos és megfizethető megoldásokat kell feltárni és végrehajtani. A fokozott mértékű talajfedés súlyosbítja a hidrogeológiai kockázatokkal szembeni nagy fokú érzékenységet. Ezért eredményes ellenintézkedés lehet a természetalapú megoldások egyre nagyobb mértékű alkalmazása, amelyet egy nemzeti nyilvántartás bevezetése és a földhasználat tervezésébe való szisztematikusabb integrációja támogatna.

(34) A víz- és hulladékgazdálkodás terén megfigyelhető infrastrukturális hiányosságok – különösen a déli régiókban – súlyos hatással vannak a helyi közszolgáltatások minőségére és a környezetre, ami jelentős költségeket és bevételkiesést jelent az olasz gazdaság számára. Bár a helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a kohéziós politikai alapok támogatásával jelentős mértékű beruházásokra került sor a hulladékágazatban és a vízügyi ágazatban, fontos folytatni az előrehaladást az infrastrukturális hiányosságok megszüntetése terén.

(35) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket azoknak a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásoknak a készségek, valamint az oktatás és a képzés területén való sürgős kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a versenyképességet. Az Olaszországnak címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

(36) A munkahelyek strukturálisan alacsony minősége – beleértve az alacsony béreket, a munkahely- és karrierbiztonságot érintő kihívásokat, valamint a nemek közötti egyenlőséget – továbbra is jelentős akadálynak tekintendő, amely határozott fellépést tesz szükségessé. A közelmúltbeli növekedés ellenére Olaszország azon tagállamok közé tartozik, ahol a reálbérek 2019 óta a legnagyobb mértékben csökkentek. Miközben a bérnövekedést korlátozza a termelékenység strukturálisan alacsony növekedése, a bérek stagnálását tovább súlyosbítják a munkavállalók számára a szokásosnál kedvezőtlenebb feltételeket tartalmazó szerződések, a szerződések megújításának késedelme és a második szintű tárgyalások korlátozott alkalmazása, ami különösen a kkv-k körében és a déli régióban figyelhető meg. Bár a határozott idejű szerződések a munkaerőpiac szűkülésével összefüggésben visszaszorultak, a határozott idejű szerződéssel foglalkoztatottak aránya továbbra is itt az egyik legmagasabb az Unióban. Olaszország továbbra is egyike azon országoknak, ahol a nem önként vállalt részmunkaidős és határozott idejű szerződések aránya a legmagasabb; ez a jelenség aránytalanul nagyobb mértékben sújtja a nőket, a fiatalokat és a migránsokat. Az ideiglenes munkahelyekről az állandó munkahelyekre való áthelyezés mértéke még mindig jóval elmarad az uniós átlagtól. A munkaerőpiaci szegmentáció kezelését és a kollektív tárgyalások érdemi eredményeinek támogatását célzó intézkedések és kezdeményezések kulcsfontosságúak lennének a megfelelő béremelések támogatásához és a munkahelyek általános minőségének javításához. Az Unión belül a nők munkaerőpiaci részvétele és foglalkoztatási rátája – beleértve a részmunkaidős foglalkoztatást is – Olaszországban mutatja a legnagyobb eltérést a férfiakéhoz képest. Ennek hátterében a déli régiók állnak, ahol a gyermekgondozási szolgáltatások általi lefedettség a legalacsonyabb. A tartós ápolás-gondozás iránti igény növekszik, ezzel azonban a szolgáltatásnyújtás nem tart lépést, különösen a déli régiókban. Bár jelentős előrelépés történt a gyermekgondozási szolgáltatások általi lefedettség nemzeti szintű kiterjesztése terén, további erőfeszítésekre van szükség a minőségi gyermekgondozási és a minőségi tartós ápolási-gondozási szolgáltatások bővítéséhez a legalacsonyabb lefedettségű régiókban, oly módon, hogy a megfizethetőség is biztosítva legyen.

(37) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv közelmúltbeli reformjaira építve továbbra is foglalkozni kell a széles körben elterjedt és egyre növekvő mértékű be nem jelentett munkavégzéssel, előmozdítandó a munkahelyek minőségét és a vállalkozások közötti tisztességes versenyt. A munkaügyi felügyelőség eredményességét és adminisztratív kapacitását növelni kell a munkafeltételeknek a szakma vonzerejének növelését célzó javításával, valamint az ellenőrzéseket végző szervezetek közötti további adatmegosztás és koordináció fokozásával. A leginkább érintett ágazatok – például a házimunka és a mezőgazdaság – esetében pozitív hatásokkal járnának a célzott beavatkozások, többek között a megelőző intézkedések. Kezelni kell a munkaerő-kizsákmányolást (amely különösen a migránsokat érinti) többek között azzal, hogy a már Olaszországban tartózkodó személyek esetében javítják a bejelentett foglalkoztatáshoz való hozzáférést, biztosítják az áldozatok megfelelő védelmét és tájékoztatását, valamint megelőzik a nem megfelelő lakhatási körülményeket, különösen a mezőgazdasági munkavállalók esetében.

(38) A felnőttek alapkészségei továbbra is a legalacsonyabbak között vannak az Unióban. A makrogazdasági strukturális munkaerőhiány a legmagasabbak között van, ugyanakkor a felnőttek képzésben való alacsony és egyre csökkenő részvétele tovább akadályozza a humán tőke fejlesztését, és ezáltal a termelékenységet. Olaszország az elmúlt években releváns reformokat és beruházásokat hajtott végre a felnőttkori tanulás terén, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében. A képzés – különösen az átképzés és a hosszabb képzési programok – esetében azonban továbbra is akadályok merülnek fel. Az elmúlt években bevezetett aktív munkaerőpiaci szakpolitikák és képzési intézkedések eredményeinek megbízható és folyamatos értékelése alapján a munkanélküliségi támogatást, a szociális szolgáltatásokat és a képzést nyújtó integrált rendszert 2026 után is fenntartható finanszírozással szükséges támogatni. Folytatni kell a képzések – többek között a szakképzés – kihasználását gátló akadályok lebontását. Tekintettel a felnőttkori tanulás és a foglalkoztatási eredmények terén mutatkozó jelentős regionális különbségekre, alapvető fontosságú az aktivizálási intézkedések célzottabbá tétele. A készségekkel kapcsolatos információgyűjtés és előrejelzés javítása szintén kulcsfontosságú. E tekintetben a regionális megfigyelőközpontok számára előnyös lenne azon nemzeti integrált rendszer továbbfejlesztése, amely a helyi munkaerőpiaci adatokra támaszkodva és a mesterségesintelligencia-eszközöket kihasználva hangolja össze a készségkínálatot a készségek iránti kereslettel. A készségigény-előrejelzésnek, illetve a készségigény kielégítésének irányítási modelljét meg lehetne erősíteni úgy, hogy a képzés hatékonyságát és a minőségbiztosítást helyezik a középpontba, valamint elmélyítik a képzési szolgáltatók, a szociális partnerek és a munkáltatók közötti együttműködést, például a „Fondi Interprofessionali" sikeres tapasztalataira építve.

(39) További erőfeszítésekre van szükség Olaszország gyenge és egyenlőtlen oktatási eredményeinek kezeléséhez, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztathatóságának javításához. Bár összességében jelentősen csökkent a korai iskolaelhagyás, a tanulási eredmények nem tértek vissza a világjárvány előtti szintre, és továbbra sem stabilak. A déli régióban a tanulók 46 %-a nem rendelkezik az alapszintű jártassággal, és a hátrányos helyzetű diákok körében körülbelül háromszor nagyobb az alulteljesítés valószínűsége, mint előnyös helyzetű társaik körében. Kedvező hatású lehet, ha Olaszország jobban fókuszál a legrosszabbul teljesítő iskolákra, illetve célzottan beavatkozik azokban (többek között a tapasztalt tanárok számára vonzó ösztönzőkkel), a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz infrastrukturális beruházásainak mozgósításával kiterjeszti a napközbeni oktatást, valamint bővíti az olyan sikeres kezdeményezéseket, mint amilyen például a „Piano Estate", az „Agenda Sud" és az „Agenda Nord". Pozitív hatással lenne a tantervre, ha az – a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében végrehajtott beruházásokat kihasználva – készségalapú megközelítést alkalmazna. A négyéves középiskolai reformmal kapcsolatos kísérleti projekt előzetes pozitív eredményeinek beérkezése után elvégzendő további értékelés szintén kulcsfontosságú lesz az oktatási ciklus strukturális reformjának megtervezéséhez. A tanári szakma vonzerejének növelése szintén elengedhetetlen. A tanári szakmát érintő – és a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti – reformra építve stabilabb foglalkoztatási feltételekre van szükség a nem köztisztviselői státuszban foglalkoztatott tanárok esetében, egyértelműbben kell egymáshoz igazítani a fizetéseket, a képesítéseket és a teljesítményt, valamint erőteljesebb szakmai fejlődésre és mobilitásra van szükség. Olaszországban a felsőfokú végzettséggel rendelkező 25–34 évesek aránya, valamint a frissen végzettek foglalkoztathatósága továbbra is a legalacsonyabbak között van az Unióban, ami a diploma megszerzésére fordított idő hosszúságának, a magas lemorzsolódási aránynak, az oktatási beruházás alacsony szintű megtérülésének és a nagy fokú strukturális munkaerőhiánynak betudható. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti – többek között a természettudományokkal, a technológiával, a műszaki tudományokkal és a matematikával (STEM) kapcsolatos készségek, a digitális készségek és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos készségek megerősítésére irányuló – erőfeszítésekre építve, a felső középfokú oktatásban használt tantervek közelgő felülvizsgálata mellett további reformokra van szükség, többek között arra, hogy Olaszország egyetemi rendszerét igazítsa az európai normákhoz azzal, hogy visszaszorítja az ingyenes pótvizsgákat, bevezet bizonyos minimális kredit- és óralátogatási követelményeket, az ANVUR ([18])-alapú finanszírozást összekapcsolja a kurzusok értékelésével és a befejezési arányokkal, kiterjeszti a középiskolából a felsőoktatásba való átlépést támogató pályaorientációt és fokozza a STEM népszerűsítését (különösen a nők körében). A transzverzális és munkaorientált készségek egyetemi programokba való beépítése és a munkahelyi környezetben történő tanulás szerepének megnövelése – különösen a szakképzésben és egyetemi szintű kötelező szakmai gyakorlatok keretében – támogathatja a diplomások foglalkoztathatóságát, és jobban összehangolhatja a készségkínálatot a munkaerőpiaci igényekkel.

([18]) Az ANVUR (Agenzia Nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca) az egyetemek és kutatási rendszerek értékelésével foglalkozó olasz nemzeti ügynökség.

(40) Olaszországban az elmúlt években romlott az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés: az állami egészségügyi szolgáltatások esetében megnőttek a várólisták, az igénybe vevő általi közvetlen kifizetések jelentősen meghaladták az uniós átlagot, jelentős területi egyenlőtlenségek mutatkoztak az egészségügyi ellátás terén, valamint nem állt rendelkezésre elegendő egészségügyi személyzet. Folytatni kell a 2022. évi területi egészségügyi reform végrehajtását, amelynek célja a területi egészségügyi szolgáltatások új egészségügyi létesítmények révén történő átszervezése, úgy, hogy helyi szinten biztosítják az összes új létesítmény (közösségi egészségházak és közösségi kórházak) befejezését és üzembe helyezését, ugyanakkor végrehajtják az egészségügyi személyzet e létesítményekbe való strukturális integrációját, az interoperábilis digitális egészségügyi rendszerek teljes körű kiépítését (annak érdekében, hogy az egészségügyi ellátás folytonossága minden egészségügyi struktúrában biztosítva legyen), valamint gondoskodnak a távorvoslási és otthoni gondozási szolgáltatások tartós finanszírozásáról. A területi egészségügyi reformot a 2015. évi kórházi ellátási reformmal szinergiában kell végrehajtani, és további célzott szakpolitikákkal kell kiegészíteni annak érdekében, hogy Olaszország belső területein hatékonyan biztosítsák az egészségügyi ellátáshoz való méltányos hozzáférést. Az egészségügyben tapasztalható munkaerőhiány kezelése szintén döntő fontosságú, különösen a regionális eloszlás értékelésére és előrejelzésére, a célzott beruházások irányítására, valamint az egészségügyi szakemberek oktatásához és képzéséhez kapcsolódó szakpolitikák jobb megalapozására szolgáló egészségügyi munkaerő-tervezési modell alkalmazásával. Emellett javítani kell a kulcsfontosságú szakmák (különösen az ápolói, a háziorvosi és a sürgősségi orvosi szakma) vonzerejét a jobb munkafeltételek, a karrierösztönzők, a garantált biztonság és jogi védelem, valamint a magasabb színvonalú szakorvosi képzések révén. Végezetül biztosítani kell a várólista-kezelési terv teljes körű végrehajtását, különösen a várólista-platform hiányosságainak megszüntetésével, többek között jobb adatgyűjtési mechanizmusok révén, valamint a vonatkozó rendeletek elfogadásával, különös tekintettel azokra a rendeletekre, amelyek a munkaerő-igényeket határozzák meg, illetve a regionális foglalási rendszerekre vonatkozó technikai iránymutatásokat állapítják meg.

(41) Bár e téren a közelmúltban javulás volt tapasztalható, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázata továbbra is viszonylag magas Olaszországban, különösen a gyermekek és a családok körében, miközben a területi egyenlőtlenségek egyre nőnek. Az abszolút szegénység az elmúlt években soha nem látott magas szinteket ért el, és 2024-ben a háztartások 8,4 %-át (ezen belül a gyermekek 13,8 %-át) érintette. A regionális különbségek markánsak: a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett emberek száma a szigeteken körülbelül négyszer olyan magas, mint északkeleten. A szociális védelem hiányosságai – amelyek különösen az atipikus munkavállalók, az önálló vállalkozók, a munkanélküliek és a munkaerőpiacon kívüli személyek esetében érhetők tetten –, valamint az alapvető szolgáltatások nyújtásának terén tapasztalható tartós hiányosságok továbbra is hozzájárulnak a szegénység és a társadalmi kirekesztődés fokozott kockázatához. A járulékalapú ellátások bizonyos pozitív hatásai ellenére a nyugdíjaktól eltérő szociális transzferek az uniós átlagnál kisebb mértékben csökkentik a szegénységet, és 2025-ben még többet veszítettek eredményességükből. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás rendszerének (Assegno di Inclusione 2023) reformjával csökkent a megfelelőség és a lefedettség, amit részben ellensúlyoztak a 2025-ös és 2026-os reformok. Bár a családok támogatására irányuló közelmúltbeli szakpolitikai erőfeszítések jó irányba mutatnak, a gyermekszegénység kezelése szempontjából további előnyökkel járna a nappali oktatás kiterjesztése és az iskolai étkezdék fenntartható finanszírozásának biztosítása a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz infrastrukturális beruházásainak keretében, a szegénység elleni uniós stratégiával és az európai gyermekgaranciával összhangban. Emellett a hajléktalanság továbbra is tartós és súlyos jelenség, és szükség lenne a lakhatást előtérbe helyező beavatkozások végrehajtásának kibővítésére. Végezetül, továbbra is jelentős kihívások állnak fenn a szociális segítségnyújtási szolgáltatások terén. A szolgáltatásokra vonatkozó egyértelmű célok, a szorosabb nyomon követés és a jobb nemzeti szintű koordináció, valamint a megfelelő és kiszámítható finanszírozás hozzájárulna a szolgáltatások elérhetőségének növeléséhez és a területi egyenlőtlenségek csökkentéséhez. E kihívások kezelése hozzájárulna a társadalmi felzárkózás támogatásához is, összhangban a Bizottság szolgálatai által a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően elvégzett második szakaszos elemzéssel ([19]).

(42) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Olaszország esetében az 1. ajánlás az euroövezetre vonatkozó első, második, harmadik és ötödik ajánlás végrehajtásához, a 2. ajánlás az euroövezetre vonatkozó negyedik ajánlás végrehajtásához, a 3. ajánlás az euroövezetre vonatkozó hetedik és tizedik ajánlás végrehajtásához, a 4. ajánlás az euroövezetre vonatkozó nyolcadik ajánlás végrehajtásához, az 5. ajánlás az euroövezetre vonatkozó hetedik ajánlás végrehajtásához, a 6. ajánlás pedig az euroövezetre vonatkozó ötödik ajánlás végrehajtásához járul hozzá.

([19]) SWD(2026) 122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF) (A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően a társadalmi konvergenciára vonatkozóan elvégzett második szakaszos országelemzés), 2026.

(43) A Bizottság részletes felülvizsgálatának és az egyensúlyhiány fennállására vonatkozó következtetéseinek fényében az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlások tükröződnek az 1., a 2., a 3., a 4. és a 6. ajánlásban. Az 1. ajánlásban említett szakpolitikai intézkedések hozzájárulnak az államadóssághoz kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., 2., 3., 4. és 6. ajánlásban említett szakpolitikai intézkedések segítenek a gyenge termelékenységnövekedéshez kapcsolódó sebezhetőségek kezelésében, és ezáltal a potenciális GDP-növekedést is támogatják, és ennek eredményeképpen hozzájárulnak az 1. ajánlás kezeléséhez is. Az 1., 2., 3., 4. és 6. ajánlás – a (43) preambulumbekezdéssel összhangban – segíti mind az egyensúlyhiányok kezelését, mind pedig az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtását,

AJÁNLJA, hogy Olaszország 2026-ban és 2027-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Tekintettel a nettó kiadások ajánlott felső határától való, a Bizottság által 2025-re vonatkozóan megállapított eltérésre, biztosítsa, hogy a nettó kiadások megfeleljenek a Tanács által 2025. január 21-én ajánlott korrekciós pályának. Összességében fokozza a védelmi és biztonsági kiadásokat és készültséget, ugyanakkor biztosítsa az államadósság fenntarthatóságát és a kiadások hatékonyságát, és fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, továbbá az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Folytassa a meghosszabbított kiigazítási időszakot alátámasztó reformok és beruházások végrehajtását a 2025. január 21-i tanácsi ajánlásban foglaltaknak megfelelően. A költségvetési fenntarthatósági célkitűzésekkel összhangban el kell érni, hogy az adórendszer jobban segítse a fenntartható növekedést, ugyanakkor biztosítani kell a méltányosságot, többek között az adókijátszás elleni további küzdelem, valamint a fennmaradó adókiadások – többek között a hozzáadottérték-adóval és a környezeti szempontból káros támogatásokkal kapcsolatos kiadások – csökkentése révén. A lakhatással kapcsolatos szakpolitikák szélesebb körű felülvizsgálatának részeként aktualizálja a kataszteri értékeket. Fokozza a közkiadások hatékonyságának és eredményességének javítására irányuló erőfeszítéseket. Kezelje a demográfiai kihívásokat a potenciális növekedésre és a nyugdíjrendszer fenntarthatóságára gyakorolt hatások enyhítése érdekében, többek között a magas színvonalú munkaerő megnyerésével és megtartásával, valamint az idősebb munkaerő részvételének ösztönzésével, különösen a déli régiókban.

2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtására irányuló erőfeszítéseket, adott esetben a stratégiai prioritásokhoz történő forrásátcsoportosításokra és a kohéziós politikai keret félidős felülvizsgálata keretében elfogadott rugalmassági mechanizmusokra építve.

3. Támogassa a kutatást és az innovációt, többek között az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzés megerősítésével, valamint az egyetemek figyelmét a kutatási eredmények kereskedelmi hasznosítására és a kutatói karrierutakra irányítva. Mozdítsa elő a megtakarítások mozgósítását, a tőkepiacok bővítését, valamint a vállalatok növekedését és összevonását, többek között a vállalati és intézményi befektetők által a kockázati tőke és magántőke terén játszott szerep támogatásával, valamint az új jegyzések és a vállalatikötvény-kibocsátás megkönnyítésével. Hajtson végre olyan ipari stratégiát, amely többek között a területi egyenlőtlenségek csökkentésére irányul, a jelenlegi szakpolitikai intézkedések észszerűsítésével és a kulcsfontosságú infrastrukturális projektek figyelembevételével.

4. Növelje tovább a közigazgatás eredményességét, és erősítse meg még jobban a közigazgatási kapacitást, különösen helyi szinten és a déli régiókban. Csökkentse tovább az igazságszolgáltatási rendszer ügyhátralékát és ügyintézési idejét. Kezelje a továbbra is fennálló versenykorlátozó tényezőket (többek között a közlekedési és a villamosenergia-ágazatban), és számolja fel az áruk szabad mozgása előtt még fennálló akadályokat.

5. Gyorsítsa fel a villamosítást, és fokozza a megújuló energia és a tárolás bevezetésére irányuló erőfeszítéseket, többek között az engedélyezési reformok teljes körű – és különösen a szubnacionális szinten történő – végrehajtásával, továbbá a villamosenergia-hálózatba való beruházással. Folytassa az éghajlattal kapcsolatos kockázatok kezelését, és csökkentse gazdasági hatásukat többek között az intézményi koordináció, a természetalapú megoldások és az éghajlatváltozás okozta kockázatok elleni biztosítás megerősítése révén. Kezelje a víz- és hulladékgazdálkodás terén továbbra is fennálló hatékonysági problémákat az infrastrukturális hiányosságok csökkentésével, különösen a déli régiókban.

6. A továbbiakban is mozdítsa elő a munkahelyek minőségét a munkaerőpiaci szegmentáció további csökkentésével, valamint a kollektív tárgyalások érdemi eredményeinek és a megfelelő béreknek a támogatásával. Támogassa a munkaerőpiaci részvételt, többek között az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák, valamint a megfizethető és minőségi gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés javításával, figyelembe véve a területi egyenlőtlenségeket. Tartsa fenn a be nem jelentett munkavégzés kezelésére irányuló erőfeszítéseket. Folytassa a szakképzés és a felnőttkori tanulás előmozdítását, többek között a munkahelyi képzés és a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés megerősítése révén. Javítsa az oktatási eredményeket, különös tekintettel az alapkészségekre, valamint a felsőoktatás munkaerőpiaci relevanciájára. Javítsa a megfizethető egészségügyi ellátáshoz való időben történő hozzáférést, többek között úgy, hogy kezeli a kulcsfontosságú egészségügyi szakmákban tapasztalható hiányokat. Javítsa még jobban a szociális védelem általi lefedettséget, illetve a szociális védelem megfelelőségét, valamint a veszélyeztetett helyzetben lévő személyek, különösen a gyermekek szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférését, megőrizve mindeközben a költségvetési fenntarthatóságot.

Kelt Brüsszelben, 2026. július 10-én.

a Tanács részéről

az elnök

S. HARRIS